

Täydennys Ikaalisten Kelminselän rantaosayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointiin v. 2009.

Allekirjoittanut sai sähköpostitse 7.10.2010 Ikaalisten kaupungilta (Tekniset palvelut) tiedoksi ja toimenpiteitä varten Pirkanmaan maakuntamuseon 20.8.2010 Ikaalisten kaupungille antaman lausunnon Ikaalisten Kelminselän rantaosayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventoinnista. Allekirjoittanut inventoi ko. kaava-alueen syksyllä v. 2009 (raportti: Jussila, Poutiainen & Rostedt: Ikaalinen. Kelminselän rantaosayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2009, päivätty 19.12.2009).

Lausunnossaan Ikaalisten kaupungille Maakuntamuseo toteaa:

”Vanhojen karttojen ja muiden arkistolähteiden perusteella kaava-alueen länsiosassa olevassa Särkikoskessa on ainakin 1800-1900-luvuilla ja mahdollisesti jo 1600-luvulla sijainnut vesimyllyjä. Vanhat, satoja vuosia käytössä olleet myllynpaikat, vesimyllyjen jäännökset sekä niihin liittyvät pato- ja uomarakenteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Mikroliitti Oy:n tekemästä inventointiraportista tiedot ko. kohteen tarkastuksesta puuttuvat. Kaava-alueen arkeologinen inventointi on siten täydennettävä Särkikosken myllynpaikan osalta”

Maakuntamuseon pyynnöstä Ikaalisten kaupungille täydennän aiemmin mainittua raporttia seuraavasti:

Särkikoski sijaitsee Kelminselän itäpäässä. Särkikoskessa, lännessä aivan sen alasuulla on sijainnut isojaon toimituskartan v. 1787 (Petter Wirzenius, A19 34/2) mukaan mylly. Tarkastin kosken maastossa kokonaisuudessaan silmänvaraisesti 27.10.2010. Kosken etelärannan pihamailla ei kuljettu. Kosken alasuulla, pihan länsipuolella, kosken suussa olevalla muuta rantaa alavammalla nipukalla, oli jotain betonirakenteiden jätettä. Niihin en luonnollisestikaan kiinnittänyt sen enempää arkeologis-ammattillista huomiota. Alueella en havainnut jäänteitä ns. nykyiä vanhemmista myllyistä tai ylipäättään selviä merkkejä myllynjäänteistä tai rakenteita joita voitaisiin sellaiseksi tulkita. Eteläranta on varsin rakennettua ja pihamaata.

Yhteenveto: Särkikosken alueella ei ole havaittu muinaismuistolailla suojeltavaa muinaisjäännöstä tai muinaisjäännöskohdetta ylipäättäänkään.

Maakuntamuseo toteaa, että ”vanhat, satoja vuosia käytössä olleet myllynpaikat ... ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä”. Käsitykseni mukaan näin ei asia suinkaan ole. Tähän mennessä (allekirjoituksen päivämäärä alla) ei lukuisia tarkastamiani, pitäjän-, isojako- ja maakirjakartoille merkittyjä, satoja vuosia käytettyjäkään, myllynpaikkoja ole merkitty kiinteiksi muinaisjäännöksiksi tai käsitelty muinaisjäännöskohteina, silloin kuin niillä ei ole havaittu vanhoja, säilyneitä jäännöksiä tai rakenteita, tai kun mylly on ollut edelleen käytössä. Maakuntamuseon yllä siteerattu toteamus on kyseenalainen ja laintulkintana ainakin minulle uusi.

Leppävirralla 7.10.2010

Timo Jussila
Mikroliitti OY